

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАН“
виносить: в Австрії:
на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на четверть року 6 К
на місяць 2 К

За границею:
на цілий рік: з щоденною ви-
силкою 7 долярів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тижні 6 до-
лярів або 12 рублів; з висилкою
що суботи 5 долярів або 10 рублів.
Поодиноке число по 10 сотіків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Кonto почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько - суспільний днівник.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвем: а не возьмеш милості і віри не возьмеш,
бо русне ми серце і віра руска“. — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Заострене межинародного положення.

(X) Межинародне положене мимо мирних запевнень, котрі недавно висловлено в російській думі і в наших делегаціях починає шораз більше заострювати ся. Італійсько-турецка війна довела нагромаджений здавна пальний матеріал до вибуху, а державні союзи і порозуміння перебувають трудні хвилі, в цілій Європі зананувало велике занепокоєння.

Тридержавне порозуміння висуває найтажніше оружje, щоби знищити європейську рівновагу, піддержувану з великим трудом тридержавним союзом. Англія і Франція кують коромоли в напрямі Петербурга, щоби розбити тридержавний союз. Росія і Англія виступають як опікуни Італії, а навіть Франція, у внутрії найзазятішій ворог Італії, намагається вмовити в італійське населене, що найзазятішими ворогами Італії є Відені і Берлін. Баррер, представник французько-англійсько-російських коромолів в Римі, розвиває тепер живітну діяльність, як коли небудь перед тим. Урядова Італія вагає ся все ще виступати проти мирних запевнень т.зв. посерестрі. Однак італ. населене непокойтися ворожими для Італії статтями австрійско-живільських часописів як N. fr. Presse, Zeit, N. W. Journal, котрі ще до того в тенденційним освітлені подають певне прасове бюро. А що в Італії в суперечності з іншими европ. державами можлива лише така політика, котра має опору в народі, отже віднова тридержавного союза стає великою сумнівом, наколи не послідує якася зміна відносин. Міротатні австр.

круги будуть отже приневолені обдумати спосіб, щоби взаємні з Італією уложилися ясніше і приязніше.

Італія викликала війну з Туреччиною, се загальний погляд усіх. А що в сій справі не може вже нічо змінити ся, отже Австро-Угорщина тут відложити на бік усік чутливості, щоби скілько спроможно вийти з користию для себе із сего невідрядного положення. Для Італії очевидно не можливий уже відворт, коли навіть мала пожертвувасти останній гріш і останнього жовніра. Хто ж ваконечно вийде витязем із сеї війни? Відповідь на се питане для съвідомих справи не трудна, бо сильна флота, добре зорганізована і вистачене в усі потреби військо дають Італії спромогу побіди в нерівнім бою.

Се викликує невдоволене в Льондої і в Парижі, а навіть в Петербурзі. Правительства сих трех держав намагаються обіцянками і тайними пересправами приєднати Італію для себе. Росія здобула собі прихильність Італії вже тим, що викликала Дарданельське питане і нагромадженем війск на Кавказі пенастно привожить Туреччину. Франція, трохи вправді опізнене, але все ж таки синила небезпечне для Італії перемичуване оружя через Туреччину, а крім того в останніх дніях відкинула домагане Туреччини о позичку. Англія також пильнує бачно єгипетської границі, щоби там не перемичувало оружя для турецького війска. Всі ті змагання уміє Італія добре оцінити. Союзні в Італію держави, Австро-Угорщина і Німеччина держали ся в резерві, а се іменно толкували собі Італія як вороговане. Урядова Італія вдоволена сим поправним невітальним становищем своїх союзників, однак іта-

лійский народ бачить в сім невітальнім становищі пособлювані Туреччині. А з другого боку Туреччина відплачує за се становище нівдякою. Особливо становище Австро-Угорщини на Балкані є в найліші. Австро-Угорщину яко найбільшу балканську державу, не навидять Турки наслідком прилуки Боснії Герцоговини, а балканські народи відносяться недовірчично. До сего довела наша балканська політика зперед років, котра тамошнім народам спричинила розчарування. Перед кількома днями складає ся подія, котра нараз о-світила неначе ліскавицею теперішне положене. Німецький амбасадор в Царгороді, Маріял, уступив нараз із свого становища, як запевнюють для того, щоби обняті трудніше становище в Льондої. Того самого дня і тим самим поїздом виїхав звідтам австро-угорський посол Палявічін, як кажуть, задля вінчання своєї дочки. Се нагле опущене так важних становищ представляють півурядові круги віденські і берлінські справою зовсім случайною і незначною, однак в сім можна бачити певний усіх дипломатичний тридержавного порозуміння а поражене союзних держав.

Дальші коромоли ворогів тридержавного союза можуть мати лихі наслідки. Росія, яко споконвічний ворог Туреччини, в підмою союзі Франції і заприміченії Англії і представить Туреччині конечність мира в Італії. Англія і Франція „порозуміють ся“ з собою і виснують із сего користи для себе. Росія за се посередництво імовірно осягне пільги в Дарданелях, а балканські народи, котрі наберуть ще більшого довіри до „батьушки“ осягнуть також якісі користі.

Супроти всого того можна побоювати ся, що Австро-Угорщина вийде з порожніми руками,наколи міротатні чинники не займуть рішучого становища. Можна отже сподіватися, що керманчи нашої заграницької політики нічого не занебають, щоби Австро-Угорщина не тілько не потерпіла в сім невітальнім положенію ніякої шкоди, але щоби вийшла з нею в честі і користию.

Значене руского народу

для Австро-Угорщини.

(Дальше).

Назва „Україна“, котра в руских літописах ще в дванадцятім і тринадцятім століті означала лише окраїнні граніці рускої землі, обняла в XVII століті вже цілу область Дніпра, коли після занепаду руских удільних князівств, велике князівство московське, вітворене в наслідок кольонізації фінських областей, загарбalo собі назву „Русь“, „руський“ („russisch“) приймаються назви „Україна“, „Україна-Русь“, „українсько-руський“ для означення всієї рускої області чимраз більше і уживуються ся для відрізняння від назв „північно руска“, „московська“, „велико-руська“.

Таким отже способом усуне ся отє ба-
ламутність, котра панувала передовсім у по-
літических кругах що до рускої народності.
Коли ми однак від назв і вищих форм, в
яких відбувається історичний і народний розвиток обох народів, переїдемо до реальних

Acer.

„Сонце Руїн“ — Василя Пачовского. (Кілька вражінь).

Недавно приняв наш театр у свій репертуар трагедію Василя Пачовского „Сонце Руїн“. І сама драма і її вистава викликали вже деякі толки, які спричинили певний настір для драми, що відбивається ся на її виставі. Сума сего настір — впливні негативні: публіка осуджує твір Пачовского з горя без огляду на се, чи знає єго, чи ні. Я хочу поглянути із своєго власного становища на него і висказати кілька зовсім личних вражінь, а може се причинити ся бодай дещо до зміни сего-настір.

Що Василь Пачовский талановитий поет — у сім немає сумніву. Мова єго віршів пливе звучно і легко, іх форма принадна, а поетичні образи, розписані всюди щедрою рукою, вказують безсумнівно на справді поетичний настір. Чи возьмемо єго збірку „Розсипані перли“, чи „На стоці гір“ — всюди найдемо сі прикмети. Певна річ, одно буде слабше, одно лішче, — головно відповідно до мотиву поезії — але на кождім лежить печать справді поезії. Пачовский може бути одному-другому чимось несимпатичний, одному може не подобати ся претенсіональна поза на єго фотографії, другому „горда“ мова єго творів, третому єго наслідків над „українською дівчиною“ — але кождий, хто застановить ся поважніше над сутью єго творчости, мусить признати, що талану Пачовского годі собі легковажити. А наша публіка починає поволі єго легковажити!...

Навіть коли ми взяли „Сон української ночі“. Що то не написувано на сю драматичну поему — і то всю саме зло! А тимчасом там маємо деякі справді гарні місця (якось: парадиза слів Шевченка, Слова о полку Ігореві) — тільки цілість не представляється так добре...

І ось недавно виступив Пачовский — немов на перекрі своїм критикам — з новою драмою. Її титул: „Сонце Руїн“ трагедія козацької України в 5 діях, в 33 явах з портретами героїв писана гордою їх мовою народним українським віршом Жовква-Київ 1911“ (сам текст має 212 стор.).

Огсей титул разом із вісткою, що драму нагороджено на конкурсі краєвого виділу, а відкинуто на конкурсі Михайлівського фонду (сам автор вказує ся на початку книжки з самопевністю!), розбудила відразу ведовіре у нашої публіки. Та перейдім до самого твору.

Акція драми розложена так: I дія має

7 яв; II — 5; III — 9; IV — 5; V — 7.

Як бачимо, число сцен у поодиноких діях точно

вимірене так, що середна дія має найбільше

число яв, дві дії побільше середні мають рівне

число яв, а дві крайні знова рівне. Розуміється, вязане драматичної акції такою штучною

формалістикою зовсім не є пожадане.

Дієть ся річ в другій половині XVII в.,

а місцем акції є в діях: I, II, III, V Ясна Гора

в Чигирині (замок Дорошенка), а в IV —

Чорний Ліс під Чигирином.

Перша дія майже зразу нараду матері

гетьмана Петра Дорошенка Митродори з пол-

ковником сердєніт Хведором Мовчаком і пол-

ковником Яковом Лизогубом та генеральним

обозним Іваном Гулаком. Саме прийшли вісти, що Дорошенко готов в злукі з турецким сultanом похід на Польщу. Митродори жаль, що ІІ син буде в спілці з бісурманом воювати християнські городи. Она рада звернути серце гетьмана в інший бік і кличе козацьку старшину до себе на нараду в сій справі.

Тимчасом готуються ся на Дорошенка ще й друга бура. Ого єго малолітна донька Олеся дуже тужить за свою матерію, а гарною жінкою Присею (Еофрозіною, донькою Павла Яніка Хмельницького), котра, зломивши вірність гетьманові, дісталася з імени Митродори

на приказ митрополита до київського монастиря на покуту.

Ба, не тільки се! Рівночасно надходить грізні вісти, що тогобічного гетьмана Демяна Многогрішного, з якого сином хотів Дорошенко сватати доньку, вхопили Москві на Сибір, а поставили гетьманом Самойловича. До того

отама Запорожців Іван Сірко заявляє, що не тільки не злучить ся ніколи в Турком, а ще

її піде в Італію на посаду гетьмана від ІІ синів.

Тимчасом Митродори, довідавши ся про замір Дорошенка, визволити жінку з монастиря, намагається

відвесті від сего сина, бо се була би оскорб

ба ІІ роду — та даремне!

При сім сходить

розвома ї на постанову гетьмана, злучити ся

з Турками. Мати благає сина не ставати під

турецьку руку та не зливати великою бунту

Україні з православним царем, бо ІІ жаль, як

турок буде проливати християнську кров. Та

коли Дорошенко не то що не слухає ІІ, а ще

її просить у неї благословені на своє діло,

мати відповідає ІІому: „Кров і плач невольни-

ків на твою голову упаде і біла смерть тобі

буде все перед очима!“ — та вирікає ся його

її грозить чорною радою.

(Дальше буде).

Друга дія починає ся сном най

прикмет і підстав народності, являється перед нами в повній чистоті дві зовсім відмінні етнічні індивідуальності. Маємо тут отже з цілою певностю діло з двома зовсім окремими народностями, як то вже історик Костомарів перед 50 роками був доказав, маємо тут діло заразом і з двома історіями: українсько-руською (також малоруською) і московською (також великоруською)!

Початки державного ладу між руским народом сягають вже IX-ого століття у Дніпровській області з осідком у Києві, а в XII столітті зєднало собі вже велике князівство руске існуюче місце в державній сьвіті в Європі. Що до обшару була се найбільша держава в Європі, бо обінамала вже в тім часі області цілої нинішньої середньої і полудневої Росії та східної Галичини аж по долині біг Дунаю. Зєднала она собі із торгового та просвітленого огляду не менше значення, так, що в однім і другім зовсім не оставала позаду західно-європейських держав.

Ледви приняли Русини християнство з Царгородом в X. столітті, в часі, коли церкви на звязь між Царгородом та Римом ще ествувала, а вже в половині XI. століття виступають письменники. З того саме часу походить збірник законів під назвою „Руська Правда“, коли подібний збірник законів появився в Польщі і Сербії донедавно в XIV. століттю.

В XII. столітті маємо вже літописи великої ваги як історичні так і літературні, між тими літопись т. зв. Нестора, і Галицько-волинська літопись з єї драматичними, живими оповіданнями в дусі народної поезії, а далі і „Слово о полку Ігоревім“, обємиста поема, переложена майже на всі мови європейські.

В другій половині XII-ого століття розпала ся отєя поважна, велика держава на поодинокі дрібніші часті, удільні князівства, що відтак довело до межисобиць і спустошень краю, аж вкінці по довгих війнах і змінних усіх Суздальські удільні князі з над Волги після знищення Києва загарбали власті у своїх руках і там самим поклали основу до пізнішої могутності великого князівства московського.

Попри Суздальське князівство (описля московське) дійшло до великого богатства і значення в XIII. столітті Галицьке і Володирське князівство (відті то: „Galizien und Lodomerien“) під пануванем князя Данила, великого рицара і знатного політика, основника столиці Галичини Львова, Льва-города (в німецькі: „Lemberg“), которую назвав після імені свого сина Льва (Лев). Під своїм скіптом злучив він на короткий час майже всі рускі удільні князівства (вчисляючи і Київ), їхній могучість і сильність була добре знана на всіх дворах європейських, а папський легат укоронував їх короною королівською, присланою єму папою Імокентієм IV.

Отєя велика могучість і так вже вчасно розвинена культура Русинів цілковито занепала наслідком страшних нападів Татар і спричинених борб і спустошень, як також із-за утворення князівства Литовського. Та зароди тієї культури були так сильні, що по овадії переважної часті руских князівства Литвою, та поєднані принесли враз з християнством і рускою культурою, так що сама Литва і литовська князівська династія зівсім зрушена, а руска мова заняла там місце двірської і урядової мови. Та наслідком пізнішої злуки Литви а враз з нею і руских князівств з Польщею, стала та Польща великою державою.

Помимо ненастично гоношеної толерантності в польській речіпополітії, стиснутою Русинів все більше і більше в IX. столітті правах; мову руску усунено з уряду і публичного життя в користь польської, бож і саму власть королівську обмежували чим раз більше польські вельможі, котріх польський історик Шайноха зівсім слушно назава „królewie-mi“ (малими королівами) іза їх надмірої бути.

Гнет релігійний, національний і соціальний руского народу, дав почин до довголітніх козацьких війн, котрі заколибали речіпополітію польською у єї підвалах. Рускому народові відобрano шляхту, вся она перешла на обряд римо-католицький і зівсім спольщила ся, а задля того ще в більшим маловаженем відікосили ся там до рускої, „хлопської народності“ („Baucernnation“).

Та помимо того всого прийшло з відродженнями наук в західній Європі і нове подвиги не в упадку рускої культури і літератури

в XV. і XVI. століттю, а то наслідком незвичайно успішної діяльності церковних братств, котрі заложили поважне число школ, з поміж яких висока школа львівського ставропігійського братства, була славнозвісна далеко і широко і видала цілій ряд учених, державників і князів церкви, як також і висока школа в Києві, котру митрополит Могила перемінив в XVII. століттю на академію після візита високої школи в Парижі.

Київська Академія була першою високою школою Русинів а діяльність той же занимава в історії рускої культури визначне місце. Високі школи у Львові і в Києві в попри них і місці інші, як на пр. в Острозі, Вильні і тд. були свого часу важливими огніщами гуманізму. А передовсім відіграло в тих школах визначну роль греке живло і було заступлене такими мужами, як учений грек Арсеній, екзарх Никифор, Кирило Люкарис і і. Алєсе живло було пізніше приневолене уступити латинському шкільному образованню. Сей культурний згорт рускої народності в тім часі є тим цікавішим, що витворив ся він в тих так тяжких часах наслідком власної самостійності руских місцькіх кругів.

Також в часі козацьких війн не спинилися культурні змагання Русинів, а навпаки розвивалися они даліше в супереч знаній пословиці „inter arma sitent musae“. Умовим плодом тих часів воєнних є руский народний епос під назвою „дум“ („дума“), одні з найцікавіших явищ загальної слов'янської народної поезії, котрі подав Боденштед у візитіві німецькім перекладі п. з. „Die poetische Ukraine“ (Stuttgart 1844). Та не треба заразом і о тім забувати, що гетьман козацький Виговський в мирових прелімінаріях з Польщею зажадав основання двох руских університетів на Україні! По нещастім візиті козацьких війн дісталася ся більша частина Русинів в році 1654., на підставі Переяславської угоди, враз з Києвом під Росію, угоди, в котрій росийські царі автономічну самостійність України заприєгли, а пізніше особливо за Петра великого і Катерини II-ої знищили!

По зруйнованню козацької твердині „Запорожської Січі“ Катериною II-ою в році 1775. і заведенню крепацтва в 1783. р., стратила Україна свої давні свободи, але помимо того відіграло і даліше руске живло в Росії впливову культурну роль і задержало аж по пізніші часи в живій тямці свою колишню народну самостійність!

Рускі учени знесли при кінці XVII-ого століття культуру з Києва до Москви, де під ту пору не було відомих правильних школ, а Петро Великий перепровадив реформи в Росії з підмогою руских учених, котрі там осiąгнули високі достоїнства і поклали підвалини під розвиток новішої росийської літератури.

Східні часті України (по лівім боці Дніпра враз з Києвом грозила небезпека неспокій під росийським пануванем в цілковиту росийську провінцію, і затрата власної народності, і вдомашнене московської мови, ображення і літератури, котра саме тепер розвинула ся, коли знов західна частина (по правій боці Дніпра) рускої області, що належала до Польщі, враз з занепадом Польщі і сама занепала. I так здавало ся, що руска мова і народність вже втратила всяку будущину, але при кінці XVIII. століття прийшла доба слов'янських відроджень, котрі розвочали також і для рускої мови і народності нову добу розвитку. Точок до сего дали Русини, що образували ся на західно-європейських університетах і зрозуміли невідрядне положення свого народу.

Згадати тут от хотіти про оригінального борця за волю Сковороду, котрого звичайно називають руским Сократом.

Сей ділав на релігійно-моральній і грожанській основі та виступав строго супроти деспотизму і гнету слабших. Він то розбудив національну самосвідомість і причинився до своєї діяльності до основання Харківського університету, котрий на початку XIX. століття став озерацьком та просвітленого огніщем пізнішіх українсько-руських учених і письменників.

(Конець буде).

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В середу: руско кат.: Атаназія арх.; римо-кат.: Софії. — В четвер: руско кат.: Вознесене Госп.; римо-кат.: Вознесене Госп.

— Екц. Митрополит гр. Шептицький виїздить він на візитацию і поверне до Львова коло половини липця.

— Передовицю з „Österr. Rundschau“ рад. Двора Ол. Барвінського п. з. „Die Bedeutung des ruthenischen Volksstammes in Oesterreich“, перепечатув „Bukowinaer Post“ і додає від себе таку примітку: З 5. випуску з 1. мая 1912. виданої у Відні „Oesterr. Rundschau“ беремо сю зарівно цікаву, як і тепер актуальну передовицю радн. Дв. Барвінського. Перепечатуємо сі виводи не тільки для того, що они у нас в краю найдуть широкі круги цікавих, але й також задля сеї дальшої причини, що у многих інтересних розширити вельми недостаточні відомості про історію і розвиток Українів.

— З аргентинської республіки одержав др. Богдана Барвінського письмо, котре зображене сумне положене тамошніх руских переселенців, про котрих повинна би також подумати наша суспільність, а особливо наша просвітні та видавництва. Тимто за дозволом д-ра Б. Барвінського оповіщуюмо сеї лист, що звернути бачність нашої суспільності на тамошні відносини. Лист сей звучить:

Апостолес 12. IV. 1912.

Високоповажаний Пан
Др. Богдан Барвінський.

Хотя не знаю лично Високоповажаного Пана Доктора, однак знаю з ріжких письм і часописів і знаю як щирого католика, горячого любителя народу і руского письменника. Яко такого съмію попросити, позволити мені представитись листовно Вашій Достойній Особі: о. Іван Сенишин, місіонар на колонії в Апостолес в Аргентині.

Миас вже п'єсть місяців від моєго приїзу на повисше згадану колонію. З самого початку побачив я сумний стан нашого народа, а чим довше живо з тим народом, тим ліпше пізнаю се оплакане положене. Шукаючи щастя, знайшли его може Русини за морем, лише не в Аргентині. Причина много на се склалось. Не місце тепер їх розказувати. Одно тільки скажу, що ціле молоде покоління майже до літ 30 не має найменшого поняття о своєму народі. Тому я в імені сеї молодежі звертаюсь до Вас, Високоповажаного Пана Добродію, і прошу устами сего молодого покоління, подайте вам милостиню і пришліть нам Ваші „Оповідання з рідної історії“. Наши батьки тут бідні, купити не маємо за що, а хочемо знати, хто ми є? Звідки ми? чи все ми були так висміяні і пониженні, чи все були невільниками, чи може сильним і славним народом? Вдячні будем Вам, Ласкавий Добродію, і славу нашого народу будем передавати з роду в род.

Жаль мені той дітвори, котрій, як розказувати про наші звичаї, обичаї, співати пісні, они і не вірять що то їх батьків. Щоби я міг їм покупити, на се мені мої фонди не позволяють, бо я такий між ними богатий як і они.

Остаюсь з губоким поважанем

P. Juan Senysyn

Apostoles, Territ. Missiones, Argentina.“

— Француз про Україну. Сами дніми з Полтави прийшли до Києва два французькі мандрівники д-р. Шефле та Мартен. Обидва они члени парижского етнографічного інституту і вже шестий рік мандрують по съвіті пішки. Ще в 1906. році парижский географічний інститут призначив дві нагороди, одну, 150 000 франків, а другу 50.000 франктів тому, хто пішки по назначенні дорозі обійті навколо земної кулі 165.000 кілометрів до 1923. року. Кождий з мандрівників повинен іти один і з дороги подавати до інституту вражіння своєї подорожі. В січні 1907. р. в Парижа вийшли в сю мандрівки 22 особи, але тепер подорожують тільки 8. Поперед всіх ідуть Шефле та Мартен. Всі інші повернулись, або загинули в боротьбі з дикими звірами та розбішаками. За 5 років своєї подорожі д-р. Мартен і Шефле обійшли західну Європу, Балканський півостров, Африку, Малу Азію, Персію, Кавказ, південну східну Росію і тепер подорожують по Україні.

Оноді довело ся сотрудників київської „Ради“ д. П. К. розмовляти з д-д. Андре Мартеном і його жінкою, котра хоч і не член ві, Тернополі, Бориславі, Краснім, Лавочнім

інституту, але ходить з чоловіком і тільки на великих переходах переїздить за ним.

Першим запитом у сего мандрівника буде: яке відносить вражіння з подорожі по Росії.

На се д. Мартен відповів, що вражіння Росія на него справила дуже міле і зараз же почав розказувати про подорожь свою по інших краях. Особливо не подобалася їм Персія, де їх прийняли за революціонерів і трохи не на кожному кроці доводилось їм зустрічати ся з перепонами. В південній Росії, казав д. Мартен, народ правителів і вічливий, але мандрівникам нераз доводилося ся мати неприємності з усікими розбішаками. Зате Харків, Білгород, Полтава та Київ роблять на них найкрасше вражіння з усієї подорожі. La petite Russie, каже д. Мартен, се чудовий край; тут подорожувати —

— Невже ви помітили ріжницю між la petite Russie і Великоросією.

— А як же! Ріжниця велика і подорожному чоловікові она особливо кидает ся в очі, коли він іде через села.

— В чим же саме ріжниця?

— В усьому. Як в манері поводиться з чужою людиною, так і в їх житті. Особливоже нас подорожніх чарює їх гостинність. Великоросі якісь грубійші і в поведінку нехайні і байдужі. У селян же сего краю скрізь чистота, і охайність і самі они такі милі, що колибі і далі було так

Стриву, Підгірю, Плашовій і Ряшові, та розширити зелінчи стадії в Мостисках, Дрогобичі, Підгірю, Тшебіні, Бежанові, Солотвіні, Підлєжи, Сухій; розширити перонову галю у Львові; побудувати нові магазини на збіжжі в Тарнові, побудувати варстти возів в Тарнові, дрита В. Боберика на єпископа Дальматії для а розширити зелінчи варстти в Новім діасезії в Котаро. На се съято прибув до Санчи. Разом з консервацийними роботами, на які призначено поверх 9 міліонів, виносить разом кредит на сі будови поверх 25 міліонів корон.

Міністерство просить наміря побудувати університетську клініку в Кракові, другу реальну школу у Львові, VII. гімназію і чительську семінарію у Львові, гімназію в Бережанах і Підгірю, та поробити вступні приготовання до чим скорішо будови нового будинка теперішнього університету у Львові.

В обсягу міністерства судівництва мають бути побудовані судові будинки в Ланцуті, Кросні, Руднику, Лежайску, Мисливичах, Будзанові, Тарнові і Печеїжі, карний дім і доми для доворців в Дрогобичі, а розширеній судовий будинок і арешти в Підволочицях.

Міністерство торговлі наміря побудувати новий будинок поштової дирекції у Львові.

Будова водних шляхів і регуляція Висли мають бути приспішенні.

На регуляцію рік в сім році буде призначено 700.000 К.

— Зміни віроісповідання у Львові. В марці цього року втратив наш обряд 14 осіб (9 мужчин і 5 жінок), які приняли лат. обряд. 1 мужчина на рим.-кат. і 1 православна перейшли на протестантизм, а двоє жінок і 2 протест. перейшли на рим.-кат.

— Зміна власності. Наукове Товариство ім. Шевченка набуло на свою власність велику каменіцю на розі улиц Куркової і Чарнецької від адм. д-ра Т. Венцлава.

— Демонстрація польських академіків в Кракові з нагоди виходу Холмщини. Вчера вечером по вічу, рушіли всі товариства польських академіків в Кракові під памятник Міцкевича. По промові одного з поміж академіків пішов похід під редакцію „Czas-u“, щоби задемонструвати проти неї за останні статті з причини суботнішої масакри у Львові. Ту однак заступила їм дорогу поліція з добутими шаблями. Похід пішов другими улицями, але під Барбаконом заступила поліція вдруге дорогу. Части демонстрантів пішла знова під редакцію „Czas-u“ і вибила кілька шаб. При тій нагоді арештували поліція кількох демонстрантів.

— Зима і повені в маю. З багатьох сторін Росії доносять до Петербурга про великі снігові і морози. З Волова доносять, що на смоленській зелінці в наслідок снігової вищокив поїзд з пісні протягом 6 годин стояв в снігу. В околиці Єланя упав сніг, а зимою виносить 6 ступенів низше нулю. Побоюються, що се пошкодить ярим засівам.

З Інсбрука доносять про безнастанині великі дощі і повіни, які заподівають дуже великі школи. Кілька осіб стратило життя. Переїви в зелінчій комунікації тривають дальше. Подорож з Відня до Інсбрука відбувається в пересіданні в кількох місцях.

В околиці Нов. Орлеану в півн. Америці грозить многим місцевинам, навіщеним повеню ріки Misisipi велика небезпека. Населене огорнула розпушка. В багатьох місцевинах вода залала дому.

— Зливи в Тиролі. Останніми днями були в Тиролі страшні зливи, які наростили богато школи і перервали комунікацію. В наслідок злив в Передарулянії вода в Боденськім озері піднесла ся о 40 см.

— Арештовані командантів кораблів. Страшна катастрофа „Титаніка“ дала привід американським властям звернути більшу увагу на відносини безпеки на кораблях. З Норфольк в Вірджінії доносять, що тамошній суд приказав арештувати кількох корабельних командантів, котрі не мали на своїх кораблях радіотелеграфічних станиць. На основі припису таку станцію повинен мати кождий корабель, котрого залога разом з подорожніми виносить більше, як 50 осіб.

— Святонацтво. Недавно обікрадено костел св. Андрія в Римі. Пропало богато дорогоцінності, що були на славнім олтарі: „Ісус Дитяtko“. Шкода виносить 200.000 К, в чого сама брилянта виявда була вартна 50.000 К.

— Страйк перевозових робітників. В Дуйсбур-

ренції у посла Юста. Говорив з ним півтора години. Юст заявив по нараді, що ще зовсім не зірвано переговорів, хотій нема надії на добрий вислід, тим більше, якщо прем'єр не зробить ніяких інших уступок. По черзі конферував Юст з містопредсідниками свого сторонництва А. Гольмом і Б. Фельдеземом. Нині прибуде Лукач з міністром гонведів знова на нараду до Юста, який прийме їх в присутності обох містопредсідників свого сторонництва.

Будапешт. З дотеперішніх переговорів Лукача з опозицією виходить, що правительство внесе в найближшім часі начерк закону, щоби на слідуючій рік палата ухвалила контингент рекрутів в загальний сумі 136 тисяч. Предсідник сторонництва Юст заявив дневникам, що начерк виборчої реформи д-ра Лукача є в теперішній формі неможливий до переведення.

Ченстохова. Недавно відбувається в присутності кільканадцяти тисяч відців взлет летуна Каміньского на літаку Блеріота. Апарат випав висоти 20 м., причім зломалося крило і бік. Летуя потовсія ся.

Царгород (ТКБ). „Танін“ заперечує інформацію про ворохобів в Альбанії. Після певних вістів Альбанії в Діяковарі хотіли перешкодити будові школи. Вислане військо їх розігнало. Другий відділ Альбанії перервав телеграфічне получення в альбанськім Скутарі. Також і там їх розігнали, кількох згинуло, а много ранено.

Солунь (ТКБ). Слідство викрило, що бувший посол Гассан бей організував ворохобів в околиці Іпеку.

Надіслане.

(За сю рубрику Редакція не відповідає).

Др. Мирон Вахнянин

ординув від дня 1. мая с. р.
в Карльсбаді,
Haus „Goldener Löwe“
віпротив „Kurhaus у“.

Балаканка.

(Конець).

Появилася р. 1909 головно для середніх шкіл заложена часопис: „Наша школа“. Появилася перша у нас в тім роді. Розуміється з самого почину не може іти під пару часописам педагогічним високо розвитих народів пр. відмінного, але все в самого початку дрібне. Не може бути інакше. Тут не пустомельство, лише совітна праця може видати плод пожаданий. Та в першім виданю педагогічнім рускім зараз в перших книжках з великою злобою виражався є однім писателю, що виразно присвятив си рускій школі, працює не від нині, а, не згадуючи про інше, вже р. 1873. видав перевод учебника, в всео пильностю дбаючи про чистоту народного язика. Власне того чоловіка, котрый з такою пильностю працював, що 1874 р. і пізніше не лише в своїм фаху, але також і в інших предметах питаній від людей, котрих потом нераз за його терміні славлено, охочто, без нагороди кожному що до язика давав жадану поміч, власне того чоловіка споганено мов послідущого негодяя, ніби то він ладить підручники, яких ніхто не розуміє з поводу нечуваних ніким термінів і таке інше. Одному з членів товариства здавалось доконечним перед всім єго сплюндрути, другий чув гнів за єго справедливу впрочім критику, тож обвинили на молодого свого колегу, що думав — хоть зовсім неслучно — також, що зістав ображеній — і молодий пішов наперед і вагально порівняв автора двох підручників на I. і II. класу, книжочок майже елементарних, котрих критик не розуміє задля термінів автором ужитих. Коли то подумавши, які то бувають у нас „критики“ і що руководить ними, то аж соромно стане. Хто ті „критики“ як слід розбере, то побачить, скілько стоять они, і осудить їх вартість.

Навк підручників есть велими старанний. Книжочки суть, як може би здавалось, трохи за обширні, однакож, слиз розважим, що на пр. у Німців нераз бувають такі підручники не менше обемисті, а у нас Русинів, в чого може будем дуже гордити ся (?) , і не ма жадніх наукових діл в тім згляді, то привезти мусим, що за обширність нема чого гнівати ся. Впрочім нема чого непокоїти ся,

коли ученик дома дещо пожиточного прочитає.

Чи бував так пр. у Німців, що деколи дехто нападе кого з несправедливою критикою? Бував. Але у нас Руснаків се споділоє зовсім особливо. Ого збирають ся самі учителі, засновують педагогічне товариство, видають вперше часопис педагогічну і в тій часописі зараз з початку обмазують несправедливо болотом чоловіка, що ціле своє життя присвятив студиованню язика і збитаню розсіяніх меж людом термінів, щоби в них уложити потрібну термінологію. Правда, терміни в його учебниках не єго, а людові, але такі перші не були знані, він їх перші призвів і ввів в язик книжковий. Перше Руснаки таку ладили термінологію, що живцем переписовано з російського або з польського...

Чи зискає через таке поступоване загалом наша справа? Чи пригрорнуть Русини своєм „культурним“ поведенем своїх такі людей? Чи чужинці склонять голову перед „критикуючими“ Руснаками удаючими „многознайків“? З гори скажемо: ні! Наша Русь, якщо не кажи, так мало має до себе понади, Русини живуть в обставинах плачевно-суміннях, а мимо того, така вражда панує між ними, поводячи ся нераз з своїми людьми так, що лише їх відпинають від себе. На се не оден скаже: щирій народовець не буде уважати на тое, а все працювати ме. Правда. Але таких народовців щиріх, мужів сталого характеру, чи богато найде ся? А навіть і найщиріший народовець, бачучи у висуявшихся перворядників таку сліпу зависть, високопарну зарозумілість і нужденне собійство чи радше не плюне на все, на ті колоди, які ему любовно кладуть люде ніби однодумці, народовці і зовсім відсторонить ся? Алучиться така „сердечність“ людям молодим, може ще не зовсім виробленим, чи не кидають свого, так не милого товариства, і не раз стають працювати в товариствах противних? Через таке поведене вже не одного утalentованого чоловіка ми стратили, а тим більший жаль, що утантованих людей у нас і так не богато. А перед чужинцями чи такі придбайла найдуту узанане? чи не стріять у тямучих те, на що дійстно заслужили: погордю? Для звичайних шоробурів може голюкане „критикув“ буде причиною до пустої утихи, але те голюкане, Богу дякувати неправдиве, лише стид приносить самим порікателям.

В „Нашій Школі“ поміщенено також згадку за перших спорудників руских учебників. Перші, що взяли ся до споруди книжок (з початку — в вищому читанок — були самі переводи) то більшою частиною самі молоді люди, супленти. Трохи не всі в тих спорудниках вже не межи живучими. Робили з великом зачалом і присвятом. Здає ся може не одному, що ладжене учебника для шкіл середніх не таке велике діло. Так, не важка то річ і коли єсть яка така література наукова в дотичнім языку, можуть учебники дістати швидко зладити ся. Інакше з учебниками рускими. З літератури наукової не було вічного. Ту треба було приступати достоту до перших термінів наукових. Термінологія зідала богато часу, а з початку не завсіди була добра, часто утворена на поханці. Одна термінологія граматична була вправді, але староруска, з термінами незвичайно довгими невигодними і тяжкими як: имя существительное, имя прилагательное, имя числительное, межиметів. Поволи добирало ся термінів коротких, легших.

Всі працювали дуже усердно і широко. Хоть вислід праці не одного був менше вдоволяючий, такі всіх обгортає поломінь любви рідного язика. Лишень любов і почитане рідного слова окріяли кожного трудівника, нагороди не надіялись, не могли надіяти ся жадної. „Слава“ за ладжене учебників гімназійних також не могла нікого надати. Не одні, працюючи для рускої школи, забув зовсім про себе, не здавав іспиту на учителя гімназійного (що було зовсім необачно) і загирав себе зовсім. Та праця ним положена на свій пай причинилась до розвитку скудно починаючої ся педагогії рускої.

Межи наведеними трудівниками пропущено Іскрицького, суплента академічної гімназії, скоро помершого, котрий зладив аритметику для третьої і четвертої класи. Ся аритметика не була печатана. Закидувано їй термінів неодвітно владжені. Чи закиди були слушні, то питані. Закиди на терміні, хотій і найліпші, мож було робити, коли поняття о язикі літературні зовсім ще не були усталені. Читаючи список трудівників працювавших

Телеграми

в дні 14. мая.

Будапешт. (ТКБ). Вчера був предсідник Лукач о 11. год. перед полуночю на конфе-

над розвитком руского наукового язика а по-
вращавших передчасно землю, котру так сер-
дечно любили, ми їх проводили сумною згад-
кою і слезною думою. Але як же прикро-
вам стало, коли побіч імен людей, що з ци-
рою гадкою, з таким присвятом для знамі-
реного діла працювали, стріли на самім по-
чеснішім місці ім'я бл. п. Івана Керекярта!
Всіх трудівників, що трудились
самостільно для рускої школи, так не пошано-
вано, як оттого Руснака, що всого на всіго
був може 1—2 рази на сбирах перших заклад-
ників рускої педагогії. Іван Керекярт, тоді,
коли почало ладити рускі учебники, професор
академічної гімназії, пізніше директор гім-
назії в Самборі, Дрогобича на постійку в
Станіславові, був під зглідом національним
зовсім звичайним галицьким Русином старшої
верстви, по руски вмів читати, по руски го-
ворив слабо, дійсно гакапіною акцентуючи
слова препогано. Рочувавши руского зовсім не
мав, руске его нічо не обходило, лише на
папері був греко-католицький. Над язиком
русіків ніколи не заставлявся, не ставав
ся его пізнати. По руски він не міг писати
стновати, бо навіть слабо не вмів того язика, тож
одного руского терміну не дав до вираз-
ні своїх предметів: математики і фізики. Ма-
ло що браковало, щоб его в статі славлено
"Українцем". Аби писати по руски, мусів бу-
ти руского язика вчити ся, богато працювати, а
нагорода не мав би жадної. Тож він взявся
з великим розмахом до ладження в польській
бесіді фізики на вищу гімназію, та корпа-
ніна ся була так суха і несмачна, що він
хотів печатати так невдатної праці. Моло-
ді люди, що задумали працювати в користь
рідному язiku, відай запросили були его яко
старшого на збори, котрим він проводив, але
пізнявши, що з того жадного матеріяльного
зиску не буде, а може навіть виникнуті шко-
да, зручно вицофав ся... Вже то Руснака ча-
сто як хвалять, то вже непомилують ся, своїх
прихильників притяма гоноблять і плішать,
за тое всяких чужаків і недайлів розхвалива-
ють, наїво надючиться, що з той хвалиби на-
шій Руси уросте яка користі...

"Наша Школа" порікає наші учебники.
Годжі нам в дечім не прихвалити є висказів.
Перед всім порівнаймо наш язик з язиком
якого сильного, образованого народу пр. наро-
да німецького. Руснакам все треба толкувати,
гей tot кае: бери Пётре на розум!

Язик німецький є то язик преходорий, пре-
богатий і прекрасно розвитий. Літературу
мас величенну, превосходну, всесторонню, сві-
тову. Научна німецька многосторонно розвита;
в багатьох вітах наук Німеччина держить пер-
ше місце; термінологія розвита преходоро-
що. Однією тому і педагогія розвита і може ін-
шим народам взором служити.

Придівім ся тепер напому язiku. Язик
руський є то преходорий, богатий та досі слабо
що пізнатий, слабо розвитий. До того —
чого певно нема на цілім світі — у своїх та-
ки нераз негідно оціненій і поріканій. Полі-
тичні обстанови, серед яких приходить ся Ру-
снакам коротати жите, вельми неприязні, тож
і язик їх всіду поспільнений. Література з
причини перепон ставлявши нашему язiku ли-
ше слабо розвиває ся, бідна, а в багатьох згли-
дах недостаточна. Наука наша для некорист-
них обстанов дуже неодністайно і нестало
розвиває ся. А також педагогія руска ледве
що починає ся. Як у Німців учебники шкільні
однією високому ступені культури народної
літератури і науки, високоцінні, так у нас на-
ші учебники менше більше однією низкій
нашій культурі, бідній літературі і надзвичай-
слабій літературі наукової. Смутно то нам ка-
вати, та мусим говорити правду, а пустомель-
ствувати про вібі то високий ступені рускої
культури, літератури, науки і штуки — такого
харамана пускати школа і зовсім безцільно —
дійсна правда мусить оказати ся. Тож годі
наші книжки наукові на рівні класти примі-
ром з науковими книжками німецькими. До
того що орігінальності загалом у нас і в лі-
тературі і в науці мало, дуже мало, мимо за-
розуміlosti декотрих наших писателів.

Та часто безпричинне нарікане на учеб-
ники декотрих високодумних літератів, себе
переціннюючих війшло у нас в моду. Пригаду-
ється нам один Русин, який заважавши на обід в
Ідельній борщу. На одвіт кельнера: нині нема
борщу! тяжко зіткнув з всеї груди і закричав:

а то не счастье! Так само тепер часте
нарікане декотрих літератів пригадує нам отте
безборщеве нещастье.

При кінці р. 1910. вийшла „Руско-польська
термінологія“ на підставі шкільних підручни-
ків“. Задачею автора книжочки було подати
вирази з шкільних підручників; тій задачі
він взагалі відповів. Але те все що не
вдовольнило. Він удав ся о пораду. І слуха-
ючи тої поради в прослові помістив: „в рускій
часті термінології є деякі польонізми, руси-
цизми і германізми; отже замічу, що сі слова
і наукові вислови брав я з шкільних книжок“. Тою короткою згадкою він непотрібо
пересягнув свою задачу, котрій взагалі, як
скажено, відповів. Замітка: „сі слова і наукові
вислови брав я з шкільних книжок“ зовсім
лишні; тож було єго задачею, а вже в наго-
ловку пише: „на підставі шкільних підручни-
ків“. В кождій термінології можна зробити
свої уваги, хотіби трохи одміні, але критика
не належала до автора книжочки а подана
ему з гордостю і зарозумілостю рада лише
збавила ціні самій книжочці, і, може бути,
лучає ся вперше, що автор тих віписок влас-
ні ті книжки, з котрих віписує, по дораді
так мало цінити, що сам їх порікає.. З учеб-
ників шкільних віписані терміни суть біль-
шою частиною вірно подані; менше пожадані
суть автором, здав ся, також по дораді допи-
сані вирази.

Іде о тое, щоб як найбільше шуміти, тож
попри М. Шашкевичу конче виносять Автона
Л. Могильницького і Николу Устияновича. Їх
славлять яко народовців, яко „Українців“. Безпечені і один і другий писали в своїм
часі, о скільки вспіли, по народному. І один і
другий важкі ударі мусів зносити від Русинів
такої; окрім богато де чого іншого на примір
на А. Могильницького в шкільній Граматиці (!)
нападав в нечуваний спосіб Йосиф Левицький,
котрій яко літерат не був годен Могильниць-
кому розвязати ремена у сапог, — але один
і другий в своїм житю таки не оказали ста-
лого характеру. Як дуже ми їх задля творів
почитаем, як дуже ті твори в своїм часі межи
галицькими Русинами були люблені, так в їх
житю бачимо при кінці таку зміну поглядів,
переконання і судів, що годі їх зачислювати
до народовців. Так приміром А. Могильницькій
підівидав молоді гімназійну против Е. Же-
хівського, за те, що був головою філії: „Про-
світи“. От, маєте „народовця!“ Устиянович,
безперечно чоловік дуже гідний, але при кін-
ці житя говорив, що нам доконче треба „це-
менту“, а тим цементом уважав язик велико-
руський, котрого впрочі сам розумів мало. А
після при кінці житя „язичем“. Язик вели-
коруський образованим Русинам не без ваги,
єго повинні основно студіювати, але нашому
загалу не заступить рідного язика. Загалом у наших людях, у літера-
тів імені старшої доби, бачимо чудні непра-
вдоподібності, противєльства, в яких дійсно
тратить ся всяка звязь і основа. Важка мота-
ніна межи власною працею і скопленем
„готового язика“, се непокойті їх, вказує
якісі воздушні замки і позбавляє вкінці вся-
кої енергії і залибовані до свого, до рідного...

„Готовий росийський літературний язик
для нашої інтелігенції досить трудний, а щож
доперва для півграмотного або неграмотного
людя..
Один священик — вже небіжчик — не
умів по росийські, але твердив зовсім рішучо,
що наш люд (сидів саме на Бойківщині) говорить
„так, як Росіяне: двигат, тягат, зни-
мат!“ Бойківські форми 3. лица єдиничного
числа теперішника (місто: двигає, тягає, зни-
має) він мав за однозначні в росийськими не-
опреділеними: двигат, тягат, снимат! Був
то дуже чесний і розумний чоловік, але та-
кож в напів язичів крайній незнайко; мимо-
те, все в язикових справах диспутовав, твер-
дячи, що есть етимологом, хотів етимології
не вмів і не брав ся виучити етимологічної
правописи.

Таких „етимологів“ у вас більше, а
жаль великий бере, коли для марних букв,
нераз задля їх і є у людей впрочі зовсім
чесних і характерних вилоняє ся нераз таке
зазвичай, така неезода, таке поневірянє свого
рідного.

Observator.

Музичні струменти як: скрипки,
цитари, клярнети, труби, мандоліни і т. д. а також ровери
та прибори до тихоже, поручас по дешевих
цінах як деінде: **Укр. високовий дім „ОРКАН“**
Львів, Коперника 18. Соколам і Січам, учени-
кам і учительям великий опуст. Також на
рати. 388(20)

Ботаніка на низші кляси шкіл середніх. На
писав Іван Верхратський. З 333 образ-
цями в тексті. Видане друге. Ціна примірника
оправленого в полотно **З К 60 с.** У Львові
1912. Продав ся в книгарні Наукового Това-
риства ім. Шевченка, в книгарні Старополігій-
ській і книгарні Г. Сейфарта.

!!! Купуйте !!!

одобреній Радою шкільною кравзою і видані
ніккладом „Видавництва Чина св. Василія
В.“ в Жовкові підручник
А-ра Богдана Барвінського п. з. „Оповідання
з рідної історії“.

Підручник обнимав 190 сторін тексту
XXXVI сторін ілюстрацій (числом 53) на кре-
довім папері і 2 мапки. В гарній полотняній
оправі коштував **2 К 20 с.**

Сей підручник в першім підруч-
ником **рідної історії** для руских се-
редніх шкіл і дає шкільний молодежі впер-
вє повний образ нашої буваль-
шини. Писаний так, що надає ся не лише
для учеників I. класів середніх шкіл, але при
недостачі іншого підручника й для уч-
ніків висінків класів, для руских
виділових шкіл, для семінарій
і ліцеїв та до кваліфікаційних іспитів на
народних і виділових учителів.

Надає ся він до науки в дівочих та хло-
пичих бурсах і інститутах, а із за
своїх приступності також для наших читальень,
для селян і міщен. З хісном може почитати ся
з него нашої історії й **каждий освітній Русин**,
що не має часу розчитувати ся в обсмистих
книжках.

У Львові набувати можна в Книгарні
„Наук. Товариства ім. Шевченка“, Ринок 10.

Др. Богдан Барвінський:

Зізд галицького князя Данила з угорським
королем Белаю IV. в Прешбурзі 1250 р. Істо-
рично-критична аналіза. Львів 1901. мала 8°
ст. 18. — Ціна 10 сot.

Жигімонт Кейстутович, великий князь Ли-
товсько-руський. Історична монографія. Жовква
1905 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 K.

Прешбурзький зізд в справі спадщини по
Бабенбергах. (Причини до історії великого
австрійського бецкоролів). Львів 1903. 8° ст.
27. — Ціна 30 с.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodub-
ski. Lwów 1906. 8° st. 28. — Ціна 50 c.

Історичні причини. Розвідка, замітка і
матеріали до історії України-Русі. I. Жовква
1908 мал. 8° st. 170. — Ціна 2 K.

Bogurodzica dzewicza a історичні ви-
сновки д-ра Щурана. (В інтересі історичної
правди). Lwów 1906. mala 8° st. 41. — Ціна 20 c.

Історичний розвій імені українсько-ру-
ського народу. Lwów 1909, мал. 8° st. 41. — Ціна
40 c.

Історичні причини і т. д. II. Lwów 1909
mal. 8° st. X+94. — Ціна 1 K 50 c.

Оповідання з рідної історії. Жовква 1911
8° st. 190+XXXVI (-53 образки)+2 карти. —
Ціна 2 K 20 c.

В справі підручника рідної історії для I.
класів середніх шкіл. Lwów 1911. мал. 8° st.
79. — Ціна 50 c.

I. Шевченко яко „атеїст“ та поет „ненави-
сти“. II. Безіменні „єрої“ і їх крітична робота.
(Дві відповіді клеветникам Шевченка)
Lwów 1910. мал. 8° st. 16. — Ціна 10 c.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов.
м. Шевченка у Lwów, Rynok 10.

Свящ. др. Яків Гурка (Górká) в Тарнов
видав слідуючі твори:

1. Cześć Marii czyli o pobudkach i śródka-
nictwie do Najśw. Marii Rappu. Kraj-
kiew 1907. stor. 479. Ціна 4 K.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.